

Entrevista a Àngel Reigosa, president del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

“La presó és nefasta”

Àngel Reigosa, 59 anys, casat, dos fills, nascut a Galícia, “però ara ja mallorquí”, és des de fa sis anys el president del Tribunal Superior de Justícia de Balears. Ocupa el màxim càrrec de l'administració de justícia a les Illes entre el respecte i l'apreci de gairebé tothom. Gens fàcil.

Angel Reigosa és un home senzill, simpàtic i extravetit. No refusa cap tema, li agrada parlar clar. Fa sentir bé al seu interlocutor. És un gran conversador, “potser hauràs de tallar un poc, que jo moltes vegades parl massa”. És un home preocupat per tot el que l'envolta. És castellanoparlant però es mostra preocupat per la normalització: “Procur fer des del meu càrrec tot el que podem, ara mateix tenim uns cursos de català en marxa”.

Sens dubte és el més allunyat a la tòpica imatge del magistrat totpoderós i intocable. “És que jo sóc així, i a més això del jutge quasi sagrat i intocable ja no s'estila”.

—*¿És cert, senyor Reigosa, que l'administració de justícia a Balears té grans mancances?*

—No especialment. Quant a edificis estam bé, darrerament s'han solucionat, i es van solucionant, els problemes que hi havia. El més greu és la mobilitat del personal. La gent no es vol quedar aquí. El jutge ve aquí, està un any i se'n torna. ¡És horrorós!

—*¿I això?*

—Miri, el jutge ha d'estar un any forçosament, però no els secretaris, oficials, auxiliars, etc. i el fet és que la majoria —que no són de les Illes— quan vénen només volen anar-se'n. ¿Motius? Sens dubte per la insularitat, perquè el nivell de vida és molt alt... És un gran problema.

—*En general, el ciutadà té la idea que l'administració de justícia no està tan dotada com caldria...*

—Totalment d'acord, perfectíssimament d'acord encara que es molesti el govern. Sempre ha estat la ventafocs. Home, ara està molt millor, es va avançant... Puc dir-li que quan jo vaig arribar a Eivissa el jutjat era un petit pis i res més. Ara s'avança, però és clar que el ciutadà té aquesta impressió. És lògic.

Ara bé, si parlem amb membres d'altres estaments, sanitat, militars... supòs que tothom pensa que no s'inverteix prou en el seu camp.

—*¿Està la justícia espanyola allunyada del ciutadà?*

—Home, no crec de cap manera que existeixi un interès premeditat per a tenir una justícia sotmesa. És evident que si vols que la justícia no funcioni, una manera és dotar-la malament. Però això passa en una dictadura. En una democràcia, no. Es diu que la justícia és lenta, però tot el sistema de garanties (judicials) fa, necessàriament, que la justícia sigui lenta. Hi ha gent que vol que la justícia sigui lenta. Imagini's algú que viu en un pis i paga un lloguer de 500 pessetes i el propietari el vol traure, lògicament esgotarà tots els recursos possibles per a endarrerir al màxim el desnonament. Per tant, no interessa a tothom que la justícia sigui ràpida. Hi ha una altra cosa. Quan es va a judici, sempre hi ha una part que perd. El senyor que va a la presó no dirà meravelles del jutge i de la justícia... No és cosa fàcil, no.

És curiós. És diu que la gent desconfia de la justícia i en canvi, i és una contradicció flagrant, hi ha un vertader allau de gent, ens envaeixen els papers...

—*¿Potser ve aquesta desconfiança d'una certa por al jutge, aquell senyor que tot ho pot?*

—Cada vegada menys. Abans sí, quan jo vaig començar el jutge era una cosa estranya, inaccessible; record que molta gent se senyava quan entrava. Però ara no. Almenys per la meua experiència crec que puc dir que ningú no té cap santa temor a la meua presència.

—*Una cosa que contribueix a aquesta, com vostè diu, santa temor als jutges potser sigui el desacatament...*

—És un problema greu i molt difícil de ressoldre. El fet que nosaltres mateixos som els que jutgem els desacata-

ments...uf! El desacatament és un delictes que ha de ser molt extraordinari. I el que sigam nosaltres mateixos els que jutgem és dolent. Però clar, ¿qui és el jutge, si no? Hi ha una solució: el jurat. Seria ideal per aquest cas. El que jutgem nosaltres mateixos fa mal efecte.

—*I el jurat, ¿serà una realitat a curt o mig termini?*

—No, no ho crec. La Constitució preveu el jurat, però no es veu cap indici seriós d'una instauració pròxima.

—*És una decisió política el que fa falta...*

—Evidentment.

—*¿No interessa al poder polític?*

—No crec que sigui cap qüestió de mala fe. La justícia és lenta per si mateixa, amb el jurat encara ho seria més. Elegir el jurat no és fàcil, cada part té facultat per rebutjar jurats... Als EUA estan fins a tres mesos per a formar jurat. D'altra banda, no sé jo si el ciutadà no seria un poc reticent. Nosaltres, aquí, hem fet dues experiències. Férem un sopar amb un jurat i els vaig demanar, per exemple, si tendrien por de declarar culpable un acusat perillós i em diguerem alguns que sí. Tampoc el jurat és la panacea. De tota manera per als jutges seria molt bo, imagina't quin avantatge és que et donin ja el veredictes, si culpable o innocent.

—*Un model que se sol tenir per molt democràtic és el dels EUA: jutges elegits popularment, jurats, justícia ràpida... ¿és una utopia pensar en un model semblant aquí?*

—No és utopia, però el que passa és que no hi ha tradició. I no m'atreveixo a dir si seria beneficiós o no l'elegir jutges. En teoria sí, però també és ficar els models polítics dins la judicatura; tal vegada s'identificaria al jutge amb un o un altre partit. No ho sé... en qualsevol cas el que és clar és que no hi ha tradició.

—*¿I la justícia ràpida?*

—Ara sembla que es farà un intent amb el Jocs Olímpics...

Àngel Reigosa.

PERE CARMONA

—Hi ha prou infraestructura per a fer-ho de manera definitiva?

—No, no, no. Ni fiscals, ni advocats, ni tampoc en aquest tema hi ha tradició... No ho sé, però jo no sóc optimista amb això de la justícia ràpida. I tampoc és bona per a tot. Per a delictes petits, sí, però no per als més greus.

—Una frase: "Entren per una porta i surten per una altre"...

—¡Home! No, això no és cert. ¡Si tenim les presons saturades! Primer, que la visió del jutge no és la del ciutadà ni la de la policia: tu pots tenir la convicció que el ciutadà que et presenta la policia és l'autor del delicte... però s'escapa perquè a pesar del convenciment moral per part de la policia, i del jutge, no pot concretar les proves. Segon: prendre la decisió d'enviar-lo a presó no és fàcil, sobretot tal i com estan; les penes curtes són més aviat perjudicials, sempre se cerquen substitutius, jo no sé quin avantatge té ficar un al-lot de 18

anys durant un o dos mesos a la presó. La venjança és una cosa... però no es tracta d'això. La presó no és precisament una escola per a rehabilitar, no crec que ningú es rehabiliti en dos mesos de presó...

—...¿Es que es pot rehabilitar algú a la presó?

—...¡Home!, algun cas... molt aïllat.

—Un tema difícil, la hipotètica privatització de les presons que alguns reclamen...

—No. És una funció que correspon a l'estat.

—¿Què li semblen aquestes penes de treballs socials per a segons quins delictes i evitar així la presó?

—Ara se cerquen aquestes penes substitutives a la presó. La presó és nefasta. Insistesc, per a les penes curtes. Jo comprenc que hi hagi idealistes que diguin que s'han de dinamitar totes les presons, ¿però què fas amb un assassí? No se m'acut com es pot substituir una

pena de presó per qui hagi matat. És clar que a aquestes penes curtes se'ls ha de posar imaginació i una possibilitat, per ventura, és aquesta de les penes socials. Sempre, però, que no es doni molt d'arbitri al jutge. És perillós. A mi, això d'aquestes coses anglosaxones em sonen un poc rares: condemnat a agranar els carrers durant 40 dies, i no perquè estigui en el Codi Penal sinó perquè és al jutge a qui se li acut aquesta conya; o pitjor, si vostè es deixa capar l'absoldre... Això no.

—¿Llibertat o ordre?

—Sense llibertat no hi ha ordre. Quan falta la llibertat hi ha molt d'ordre, però no jurídic. És l'ordre dels cementiris, l'ordre de les dictadures. Ha d'existir un equilibri entre llibertat i seguretat. No són incompatibles, la democràcia no té per què ser feble.

Miquel Payeras